

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-364/11

Mostafa Abed El Karem El Kott a další
v.
Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Fővárosi Bíróság)

„Směrnice 2004/83/ES — Minimální normy týkající se podmínek přiznávání postavení uprchlíka nebo statusu podpůrné ochrany — Osoby bez státní příslušnosti palestinského původu, které skutečně využily podpory Agentury Organizace spojených národů pro pomoc a práci ve prospěch palestinských uprchlíků (UNRWA) — Právo těchto osob bez státní příslušnosti na přiznání postavení uprchlíka na základě čl. 12 odst. 1 písm. a) druhé věty směrnice 2004/83 — Podmínky použití — Ukončení uvedené podpory ze strany agentury UNRWA ‚z jakéhokoli důvodu‘ — Důkaz — Důsledky pro dotyčné osoby, které žádají o přiznání postavení uprchlíka — Právo moci se ‚ipso facto dovolat této směrnice‘ — Automatické uznání za ‚uprchlíka‘ ve smyslu čl. 2 písm. c) téže směrnice a přiznávání postavení uprchlíka podle článku 13 této směrnice“

Shrnutí – rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 19. prosince 2012

1. *Kontroly na hranicích, azyl a přistěhovalectví — Azylová politika — Postavení uprchlíka nebo statusu podpůrné ochrany — Směrnice 2004/83 — Podmínky přiznání postavení uprchlíka — Osoba, která využila ochrany nebo podpory jiného orgánu nebo odborné organizace Organizace spojených národů, než vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky — Vyloučení z postavení uprchlíka — Ukončení uvedené podpory — Použití směrnice — Podmínky*

(Směrnice Rady 2004/23, čl. 12 odst. 1 písm. a) první a druhá věta)

2. *Kontroly na hranicích, azyl a přistěhovalectví — Azylová politika — Postavení uprchlíka nebo statusu podpůrné ochrany — Směrnice 2004/83 — Podmínky přiznání postavení uprchlíka — Osoba, která využila ochrany nebo podpory jiného orgánu nebo odborné organizace Organizace spojených národů, než vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky — Vyloučení z postavení uprchlíka — Ukončení uvedené podpory — Uznání tohoto postavení — Podmínky*

(Směrnice Rady 2004/83, čl. 12 odst. 1 písm. a) druhá věta)

1. Článek 12 odst. 1 písm. a) první větu směrnice 2004/83 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, které z jiných důvodů potřebují mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany, je třeba vykládat v tom smyslu, že důvod pro vyloučení z postavení uprchlíka stanovený v tomto ustanovení se vztahuje nejen na osoby, které v současné době užívají podpory poskytované orgánem či odbornou organizací Organizace spojených národů, ale rovněž na osoby, které skutečně užívaly této podpory nedlouho před podáním žádosti o azyl v členském státě, pokud však tato podpora neskončila ve smyslu druhé věty téhož odst. 1 písm. a).

Podle tohoto posledně uvedeného ustanovení případ, kdy ochrana nebo podpora od jiného orgánu nebo odborné organizace Organizace spojených národů, než vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky není „z jakýchkoli důvodů“ dále udělována, což dotčným osobám umožňuje se *ipso facto* dovolávat směrnice 2004/83, zahrnuje zejména situaci osoby, která poté, co skutečně využila této ochrany nebo podpory, ji nadále nevyužívá z důvodu, který nemůže ovlivnit a který je nezávislý na její vůli. Z výrazů „jestliže podobná ochrana nebo podpora není [...] dále udělována“, jimiž začíná druhá věta čl. 12 odst. 1 písm. a) směrnice 2004/83, totiž vyplývá, že se jedná především o účinnou podporu poskytovanou orgánem či odbornou organizací Organizace spojených národů, a nikoli o existenci tohoto orgánu či této odborné organizace, která musí být ukončena, aby se důvod pro vyloučení z postavení uprchlíka nadále neuplatňoval. Je jistě pravdou, že pouhá nepřítomnost v oblasti působení tohoto orgánu nebo této odborné organizace nebo dobrovolné rozhodnutí ji opustit by nemohly být kvalifikovány jako ukončení podpory. Pokud je naproti tomu uvedené rozhodnutí motivováno omezeními nezávislémi na vůli dotčné osoby, taková situace může vést ke konstatování, že podpora, již tato osoba požívala, nebyla dále udělována ve smyslu čl. 12 odst. 1 písm. a) druhé věty směrnice 2004/83.

Příslušným vnitrostátním orgánům členského státu, jež jsou odpovědné za přezkum žádosti o azyl podané takovou osobou, přísluší na základě individuálního hodnocení žádosti ověřit, že tato osoba byla nucena opustit uvedenou oblast, přičemž o tento případ se jedná, jestliže se tato osoba nacházela v osobním stavu závažné nejistoty a dotčný orgán nebo odborná organizace jí v této oblasti nemohly zajistit životní podmínky odpovídající úkolu, který byl uvedenému orgánu nebo odborné organizaci svěřen.

(viz body 52, 57, 59, 61, 63–65, výrok 1)

2. Článek 12 odst. 1 písm. a) druhá věta směrnice 2004/83 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany, musí být vykládán v tom smyslu, že jestliže příslušné orgány členského státu odpovědného za přezkum žádosti o azyl zjistily, že v případě žadatele je splněna podmínka týkající se ukončení ochrany nebo podpory poskytované Agenturou Organizace spojených národů pro pomoc a práci ve prospěch palestinských uprchlíků (UNRWA), možnost se *ipso facto* „dovolat této směrnice“ znamená uznání za uprchlíka ve smyslu čl. 2 písm. c) této směrnice ze strany tohoto členského státu a automatické přiznání postavení uprchlíka tomuto žadateli, pokud se na něj nevztahuje některý z důvodů pro vyloučení stanovených v odst. 1 písm. b) nebo v odstavcích 2 a 3 tohoto článku 12.

Výrazy „[budou se moci *ipso facto* dovolat] této směrnice“, obsažené v čl. 12 odst. 1 písm. a) druhé větě směrnice, musí být vykládány v souladu s čl. 1 oddílem D druhým pododstavcem Ženevské úmluvy, a sice tak, že umožňují dotčným osobám „automaticky“ nabývat nároku na „výhody“ podle této úmluvy. Právo vyplývající ze skutečnosti, že podpora agentury UNRWA není dále udělována a že důvod pro vyloučení skončil, se tedy nemůže omezit na pouhou možnost dotčné osoby žádat o postavení uprchlíka na základě čl. 2 písm. c) směrnice 2004/83, jelikož tato možnost je již přístupná každému státnímu příslušníku třetích zemí nebo osobě bez státní příslušnosti, kteří se nacházejí na území jednoho z členských států. Nicméně skutečnost, že se mohou *ipso facto* dovolat uvedené směrnice ve smyslu jejího čl. 12 odst. 1 písm. a) neznamena bezpodmínečné právo, aby jim bylo přiznáno postavení uprchlíka. Je tak skutečně pravdou, že osoba, která je oprávněna se *ipso facto* dovolávat směrnice 2004/83, nemusí nezbytně prokazovat, že má obavy z pronásledování ve smyslu čl. 2 písm. c) této směrnice, ale musí nicméně předložit žádost o získání postavení uprchlíka, jež musí být přezkoumána příslušnými orgány odpovědného členského státu. V rámci tohoto přezkumu tyto orgány musí ověřit nejen to, že žadatel skutečně využil podpory poskytnuté UNRWA a že tato podpora není dále udělována, ale rovněž, že se na tohoto žadatele nevztahuje žádný z důvodů pro vyloučení uvedených v čl. 12 odst. 1 písm. b) nebo odstavcích 2 a 3 též směrnice.

(viz body 71, 72, 75, 76, 81, výrok 2)